

Remiss

Handläggare

Martin Karlsson
Fiskeregleringsenheten
martin.karlsson@havochvatten.se

Datum 2026-08-31

Dnr 2026-3179

Remiss om ökat skydd för Östersjöns större rovfiskar genom begränsningar vid fiske med handredskap och ryssjor.

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller dels införande av maximimått och fångstbegränsning i fiske med handredskap och ryssja efter abborre på kuststräckan från Skåne län till och med Gävleborgs län, dels förändring av nuvarande fångstbegränsning för gädda och gös i Östersjön gällande fiske med handredskap och ryssja. Syftet med förslaget är att stärka Östersjöns rovfiskbestånd och det följer av en begäran från länsstyrelserna i Gävleborg, Uppsala, Stockholm, Södermanland, Östergötland, Gotland, Kalmar, Blekinge och Skåne län.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2027-01-01.

Länsstyrelsen bör remittera förslaget till berörda intressenter samt på lämpligt sätt hålla förslaget tillgängligt för allmänheten.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2026-10-15.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer 2026-3179 i e-postmeddelandets ärendemening.

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Martin Karlsson, 010-6986242, martin.karlsson@havochvatten.se och Martin Rydgren, 010-6986250, martin.rydgren@havochvatten.se. Se också regionala kontaktpersoner på de länsstyrelser som inkommit med begäran i slutet av konsekvensbeskrivningen.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Thomas Klein efter föredragning av enhetschefen Inger Dahlgren. I beredningen av ärendet har även verksjuristen Catarina Pernheim och utredarna Martin Karlsson, Martin Rydgren och Gustav Enhol Blomqvist medverkat.

Thomas Klein

Inger Dahlgren

Bakgrund och syfte

Rovfiskens betydelse i Östersjön

Rovfisken har en avgörande roll för de akvatiska ekosystemens funktion och under senare år har Sveriges lantbruksuniversitet (SLU Aqua) bekräftat och beskrivit rovfiskens särskilda betydelse i Östersjön. Längs kusterna har större rovfisk såsom abborre, gädda och i viss mån gös en strukturerande påverkan på övriga organismgrupper. Denna påverkan har genomslag på sammansättningen av växtsamhället i vattnet, förhållandet mellan djur- och växtplankton, förhållandet mellan olika fiskarter i näringsväven samt i slutändan också vattenkvalitet.

Att Östersjöns miljö idag är allt annat än god beror på flera olika samvarierande påverkansfaktorer. Kustekosystemet är starkt kopplat till processer i utsjön och vice versa. För rovfisken i Östersjön har ett riktat fiske, men även ett högt fiske på rovfiskens föda, bidragit till att rovfiskens status och beståndssituation idag inte är så god som det skulle kunna vara. Övergödningseffekter, som minskade siktdjup och höga halter av näringsämnen, kan också påverka rovfisken negativt. Gäddans, såväl som abborrens och gösens livsmiljöer och rekryteringsområden har dessutom minskat över tid med avseende på ökad exploatering av kustområden.

I takt med att Östersjöns miljö förändras har spiggen ökat kraftigt i Egentliga Östersjön. Den ökande mängden storspigg innebär kraftigt negativa konsekvenser för både abborre och gädda genom storspiggens predation på ägg och larver. Spiggens negativa inverkan på rovfiskar i Östersjön består inte bara av direkt predation utan påverkar även den ekologiska kedjereaktionen i så kallade trofiska kaskader och återkopplingsmekanismer i födoväven. Spiggens konsumtion av algbetande ryggradslösa djur (evertebrater) gör att framför allt trådalger kan växa till sig. Ökad tillväxt av dessa alger försämrar kvaliteten på abborren och gäddans reproduktionsområden. Detta i sin tur leder till minskad reproduktion av den fisk som kan hålla tillbaka och motverka spiggens utbredning.

I stora områden i Egentliga Östersjön har antalet vikar och skärgårdsområden med rovfiskdominans minskat över tid. Minskningen verkar gå snabbast i de yttre delarna av skärgården, och områden där storspigg dominerar sprider sig allt längre in i innerskärgården. Enligt studier från SLU Aqua uppskattas att cirka 50 % av abborrens och gäddans reproduktionsområden i Egentliga Östersjön har gått förlorade på grund av storspiggen. Tätheten av abborryngel kan ha minskat med så mycket som 80 % under de senaste årtiondena, troligtvis till stor del på grund av spiggens utbredning. Gråsäl och storskarv har ökat kraftigt under de senaste decennierna i Egentliga Östersjön och framför allt abborren, men även gäddan och gösen, missgynnas av en ökad skarv- och gråsälspredation. Sammantaget behöver våra mest vanliga kustnära rovfiskar ett ökat skydd just för att påverkan från människa, storspigg, gråsäl och storskarv är hög.

Status på kustnära rovfiskar och kopplingar till nuvarande fiskereglering

Abborre

SLU Aqua bedömer att bestånden av abborre i Egentliga Östersjön med sannolikhet inte är inom biologiskt säkra gränser. Anledningen är att varken beståndsstorlek eller beståndsstruktur når

god status i tre av fem provfiskeområden. Stora individer är underrepresenterade relativt en naturlig storleksstruktur och dödligheten är hög i vissa områden. Kondition och längd vid viss ålder indikerar trots det att tillväxtförhållandena är goda. I Bottniska viken är statusen bättre och av allt att döma är dödligheten förhöjd just i Egentliga Östersjön till följd av ett för högt uttag av fisk; antingen genom ett för högt fiske eller genom en för hög predation från gråsäl och storskarv.

De nuvarande fiskeregleringarna som är direkt riktade mot abborre är att arten är lekfredad 1 mars–31 maj längs Gotlands kustvatten samt från Ölands kustvatten ned till Torhamns udde. Under denna tid är allt fiske efter abborre förbjudet.

Det finns även indirekta regleringar som begränsar fiske av abborre. Från och med Tierps kommun till och med gränsen mellan Västernorrlands län och Västerbottens län är nätfiske förbjudet i vatten grundare än tre meter under perioden 1 september–10 juni. Därutöver gäller för samma kuststräcka ett totalt nätfiskeförbud (på alla djup) under perioden 15 oktober–30 november. Även i Skåne län råder ett nätfiskeförbud i vatten grundare än 3 meter. Där är nätfiske förbjudet under perioden 15 september–30 april samt att det också finns vissa begränsningar under tillåten tid (maskstorlek och sätt-tid). Utöver detta finns även ett stort antal lokala lekfredningsområden och områden med fiskeförbud under hela eller delar av året längs hela Östersjökusten.

Gädda och gös

I den senaste bedömningen av gäddans beståndstatus beskriver SLU Aqua att gäddan mycket sannolikt inte är inom biologiskt säkra gränser i Egentliga Östersjön. Bedömningen i Egentliga Östersjön bygger på att provfiske- och yrkesfiskedata visar på minskningar längs hela Egentliga Östersjökusten. Samtidigt visar även flera andra studier att dödligheten, tidigare främst fiskeridödlighet och nu framför allt predation från gråsäl, storskarv och storspigg, är för hög. I södra Bottenhavet kan gäddbeståndet inte bedömas på grund av otillräckliga fångster av gädda i befintliga övervakningsprogram.

Detsamma gäller för gös. Bestånden bedöms som mycket sannolikt inte vara inom biologiskt säkra gränser i Egentliga Östersjön och status i södra Bottenhavet kan inte bedömas. Provfisken tyder på övervägande nedåtgående trender för gösen längs kusten i Egentliga Östersjön med avseende på beståndsstorlek och storleks- och åldersstruktur.

Direkta regleringar som idag finns i syfte att skydda gäddan är lekfredning 1 mars–31 maj runt Gotlands kustvatten samt från Kalmarsund, inklusive Ölands kustvatten, ner till Torhamns udde. Under denna tid är allt fiske efter gädda förbjudet. I Östersjöns samtliga delområden söder om gränsen mellan Västernorrland och Västerbottens län gäller ett minimimått på 40 cm för allt fiske utom för handredskapsfiske och fiske med ryssja. För fiske med handredskap i detta område gäller istället ett kombinerat minimimått på 40 cm med ett maximimått på 75 cm (så kallat fönsteruttag). Vid fiske med ryssjor gäller motsvarande regler om fönsteruttag från gränsen mellan Östhammars och Tierps kommuner till gränsen mellan Västernorrlands och Västerbottens län. Därutöver är det maximalt tillåtet att vid fiske med handredskap och ryssjor behålla högst 3 gäddor (eller gösar) inom intervallet 40–75 cm i samtliga Östersjöns delområden söder om gränsen mellan Västernorrland och Västerbottens län. Utöver detta finns ett stort antal fredningsområden längs Östersjökusten som är införda för att freda gäddans lek på grunt vatten under våren. Generellt är allt fiske i sådana områden förbjudna.

I samtliga Östersjöns delområden och för samtliga redskap gäller även ett minimimått för gös på 45 cm, utom för handredskapsfiske och med fiske med ryssjor. I dessa fisken gäller istället ett fönsteruttag på 45–60 cm. På kuststräckan söder om Västernorrland och Västerbottens län gäller också en fångstbegränsning på sammanlagt högst tre fiskar av den sammanlagda fångsten av gös och gädda per person och dygn.

Samma indirekta regleringar om nätfiskeförbud som fredar abborren (se ovan) fredar även gäddan och gösen.

Begäran med förslag

På grund av behovet av att ytterligare skydda de stora rovfiskarna har länsstyrelserna i Gävleborg, Uppsala, Stockholm, Södermanland, Östergötland, Gotland, Kalmar, Blekinge och Skåne län inkommit med en begäran till Havs- och vattenmyndigheten (HaV) om att införa ytterligare förvaltningsåtgärder för abborre, gädda och gös i Egentliga Östersjön och Bottenhavet. Underlaget är framtaget i samarbete med SLU Aqua inom arbetet i de nationella beredningsgrupperna för fiskereglering.

I begäran föreslår länsstyrelserna följande ändringar:

- Vid fiske med handredskap och ryssjor ska det införas en fångstbegränsning för abborre på maximalt 10 stycken abborrar per person och dag för kuststräckan söder om gränsen mellan Västernorrland och Västerbottens län till och med Skåne län.
- Ett maximimått på 35 cm för abborre ska införas på kuststräckan söder om gränsen mellan Västernorrland och Västerbottens län till och med Skåne län, med undantag för Gotlands län där maximimåttet ska vara 30 cm.
- En fångstbegränsning på maximalt en gädda per person och dag inom intervallet 40–75 cm i hela Östersjön söder om gränsen mellan Västernorrland och Västerbottens län ska gälla vid fiske med handredskap och ryssjor.
- Söder om gränsen mellan Västernorrland och Västerbottens län till och med Skåne län ska det endast vara tillåtet att fiska en gös per person och dag inom idag gällande minimi- och maximimått.

Utöver dessa förslag anser länsstyrelserna att fisket med mängdfångande redskap behöver ses över. Fisket med mängdfångande redskap och rätten till fiske med stöd av enskild rätt skiljer sig längs med berörd kuststräcka. Någon förankring med berörda intressenter och förslag på tänkbara förändringar vid fiske med mängdfångande redskap som exempelvis anpassade maskstorlekar eller förändringar i maximal tillåten nätlängd finns inte i dagsläget. Därför är förslag på begränsningar av detta fiske inte med i denna begäran. Länsstyrelserna avser istället att fortsätta dialogen om skyddet av kustnära rovfiskbestånd, främst med berörda fiskerättsägare men även med Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges lantbruksuniversitet och fritidsfiskeorganisationerna.

Länsstyrelserna anser även att predationen från skarv och säl måste begränsas. Både säl och skarv har en reglerande effekt på vissa fiskarter, särskilt i kustområden och i situationer när

bestånden av rovfiskar är låga. Detta gäller framför allt abborre, där säl och skarv bedöms tillsammans kunna vara en dubbelt så stor påverkansfaktor som fisket¹.

I övrigt påpekar länsstyrelserna att SLU Aqua bör ges i uppdrag att utvärdera effekterna om förslagen införs.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

HaV delar länsstyrelsernas bedömning att rovfisken, särskilt i Egentliga Östersjön, är i behov av stärkt skydd. Den kumulativa påverkan är stor i kustområdena och att reglera fritidsfisket med handredskap efter större rovfisk är ett effektivt sätt att begränsa dödligheten på framför allt större individer av dessa.

HaV delar också länsstyrelsernas mening att även fritidsfisket med mängdfångande redskap ytterligare behöver ses över. Fiske med framför allt nät är dock svårt att reglera med syfte att begränsa påverkan på särskilda målarter utan att påverka fisket efter andra arter. HaV gör därför samma bedömning som länsstyrelserna att fisket efter abborre, gädda och gös med mängdfångande redskap bör ses över ur ett större perspektiv.

HaV delar också länsstyrelsernas bedömning att även annan påverkan på våra kustfiskbestånd behöver inkluderas i ekosystembaserad förvaltning där predation från framför allt gråsäl och storskarv bör beaktas. HaV konstaterar att just den svaga statusen på Östersjöns rovfiskar och ett särskilt kustekosystemfokus har varit drivande i arbetet med framtagandet av både den nationella förvaltningsplanen för storskarv och den nationella förvaltningsplanen för vikare, knubbsäl och gråsäl².

I övrigt anser HaV att förslagen att införa maximimått och fångstbegränsning för abborren är väl motiverade utifrån beståndssituationen och dessutom i linje med Åtgärd 35 i Åtgärdsprogrammet för Havsmiljön 2022–2027 enligt Havsmiljöförordningen. Syftet med den åtgärden är att främja en storleksfördelning hos det kustnära fisksamhället, som möjliggör att viktiga funktioner i näringsväven upprätthålls. Även regeringens proposition 2023/24:156 "Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske" lyfter behovet av att ytterligare stärka bestånden av stor rovfisk och därmed ekosystemens resiliens.

Efter avstämning med länsstyrelsen i Västernorrland län är förslaget från HaV att gränsdragningen för både fångstbegränsning och införande av maximimått för abborre inte ska inkludera kusten i Västernorrland. Istället ska gränsen dras vid länsgränsen mellan Gävleborgs län och Västernorrlands län. Detta eftersom länsstyrelsen i Västerbotten inte varit med i framtagandet av förslaget och nu har framfört att de inte ser något behov av regleringen. Detta

-
1. Hansson S, Bergström U, Bonsdorff E, Härkönen T, Jepsen N, Kautsky L, et al. Competition for the fish – fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds. *Ices Journal of Marine Science*; 2018;75(3).
 2. Nationell förvaltningsplan för vikare (*Pusa hispida botnica*), knubbsäl (*Phoca vitulina*) och gråsäl (*Halichoerus grypus*), 2026–2050, Havs- och vattenmyndigheten rapport 2026:05.
 3. Säterberg, T., Olsson, J. (2026). A population assessment model for the European perch along the Swedish Baltic Sea coast. *Aqua notes* 2026:1. Uppsala: Institutionen för akvatiska resurser. <https://doi.org/10.54612/a.7bs7klrgkg>

styrks av underlag från SLU Aqua som visar att dödligheten för abborre är förhöjd just söder om Gävleborg³. I övrigt instämmer Havs- och vattenmyndigheten i länsstyrelsernas bedömning.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med motivering

Föreskrifter som berörs

Ändringar i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön

Bemyndigande

Samtliga ändringsförslag omfattas av bemyndigandet i 2 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

Ikraftträdande

Förslaget är att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2027.

3 kap. 16 §

Rubrik: Minimimått och maximimått

Nuvarande lydelse:				Föreslagen lydelse:			
För nedan angivna arter gäller följande minimimått och maximimått.				För nedan angivna arter gäller följande minimimått och maximimått.			
Art	Minimi - och maxi-mi mått	Område	Redskap	Art	Minimi - och maxi-mi mått	Område	Redskap
Harr	≥ 35 cm	Östersjöns delområde 29 norr om lat. 60 00 N och Östersjöns delområden 30–31	Alla tillåtna redskap	Harr	≥ 35 cm	Östersjöns delområde 29 norr om lat. 60 00 N och Östersjöns delområden 30–31	Alla tillåtna redskap
				Abb-orre	≤ 30 cm	Kustvattenom rådet inom Gotlands län	Handredskap och ryssjor
				Abb-orre	≤ 35 cm	Östersjöns övriga delområden söder om gränsen mellan Väster-norrlands och Gävleborgs län	Handredskap och ryssjor

Nuvarande lydelse:				Föreslagen lydelse:			
Gädda	≥ 40 cm	Östersjöns samtliga delområden söder om gränsen mellan Väster-norrlands och Västerbottens län	Alla tillåtna redskap utom 1) <i>hand-redskap</i> och 2) <i>ryssjor</i> i området från gränsen mellan Östhammar och Tierps kommuner till gränsen mellan Väster-norrlands och Västerbottens län	Gädda	≥ 40 cm	Östersjöns samtliga delområden söder om gränsen mellan Väster-norrlands och Västerbottens län	Alla tillåtna redskap utom <i>handredskap</i> och <i>ryssjor</i>
Gädda	≥ 40 cm ≤ 75 cm	Östersjöns samtliga delområden söder om gränsen mellan Västernorr-lands och Väster-bottens län	Handredskap	Gädda	≥ 40 cm ≤ 75 cm	Östersjöns samtliga delområden söder om gränsen mellan Västernorr-lands och Väster-bottens län	Handredskap och <i>ryssjor</i>
Gädda	≥ 40 cm ≤ 75 cm	Från gränsen mellan Östhammar och Tierps kommuner till gränsen mellan Västernorr-lands och Västerbottens län	Ryssjor				

Motivering

För att öka skyddet för större rovfisk föreslår HaV att det införs ett maximimått på abborre vid fångster med levandefångande redskap som medger återutsättning. Från Skåne län till och med Gävleborgs län är förslaget att maximimått för abborre ska vara 35 cm. Runt Gotlands kustvatten föreslår HaV istället ett maximimått på 30 cm. Anledningen till ett lägre föreslaget maximimått för Gotlands kustvatten är att provfisken och rapporter från fritidsfisket har visat att det finns få stora individer i intervallet över 30 centimeter. Ett maximimått på 35 centimeter skulle därför inte ha någon effekt i detta område.

Efter avstämning med Länsstyrelsen i Västernorrland är det HaV:s bedömning att det inte finns något behov av att införa maximimått på abborren norr om Gävleborgs län. Därför är förslaget att denna bestämmelse ska gälla upp gränsen mellan Gävleborgs och Västernorrlands län.

I övrigt justeras fönsteruttag för gädda att gälla handredskap och ryssjor och inom samma geografiska område för båda redskapstyperna.

3 kap. 18 §

Övriga fångstbegränsningar

Nuvarande lydelse:				Föreslagen lydelse:			
Vid fiske av nedan angivna arter, med de redskap och i de områden som anges, får en fiskare maximalt per kalenderdygn behålla det antal fiskar som framgår av tabellen.				Vid fiske av nedan angivna arter, med de redskap och i de områden som anges, får en fiskare maximalt per kalenderdygn behålla det antal fiskar som framgår av tabellen.			
Art	Område	Redskap	Tillåten fångstmängd/dygn	Art	Område	Redskap	Tillåten fångstmängd/dygn
Harr	Östersjöns delområde 31	Handredskap	Tre harrar	Harr	Östersjöns delområde 31	Handredskap	Tre harrar
				Abborre	Hela Östersjön söder om gränsen mellan Gävleborgs och Väster-norrlands län	Handredskap och ryssjor	Vid icke yrkesmässigt fiske: Tio abborrar
Gädda och gös	Hela Östersjön söder om gränsen mellan Väster-norrlands och Västerbottens län	Handredskap och ryssjor	Tre fiskar av den sammanlagda fångsten av gös och gädda.	Gädda	Hela Östersjön söder om gränsen mellan Väster-norrlands och Västerbottens län	Handredskap och ryssjor	En gädda
				Gös	Hela Östersjön söder om gränsen mellan Väster-norrlands och Västerbottens län	Handredskap och ryssjor	En gös

Motivering

Det finns ett behov av att ytterligare stärka skyddet för rovfisken, särskilt i Egentliga Östersjön. För att minska fiskedödligheten på abborre, gädda och gös föreslår HaV därför att de nuvarande fångstbegränsningarna för gös och gädda vid fiske med levandefångande redskap skärps på så vis att det endast ska vara tillåtet att fånga en gädda respektive en gös per dag och fiskare. Dessutom föreslår HaV att det också införs en fångstbegränsning för abborre; fortsättningsvis ska det endast vara tillåtet att fånga tio abborrar per dag och fiskare vid fritidsfiske med handredskap och ryssjor. Denna begränsning ska dock inte gälla norr om gränsen mellan Gävleborgs och Västernorrlands län. Mot bakgrund av att yrkesmässigt fiske med ryssja bedrivs i ringa omfattning

och därför inte bedöms påverka beståndet i större omfattning föreslår HaV att sådant fiske inte ska omfattas av fångstbegränsningen.

Bilagor:

Konsekvensutredning

Sändlista